

Uključeno porezom i polozaj-
com izdavanja. Ovdje se
Cijeniti. U slučaju za-
kaza ili neispunjenja ob-
vez, odgovornost preuzima
izdavatelj. U slučaju po-
stupaka, odgovornost preuzi-
ma redakcija.

BUNJEVAČKA I ŠOKAČKA VILA.

NAMIENIJENA PUČKOJ POUCI, ZABAVI I GOSPODARSTVU.

Oglase uvršteno su o-
bave. Cijena za svaku liniju
iznosi 100. U slučaju za-
kaza ili neispunjenja ob-
vez, odgovornost preuzima
izdavatelj. U slučaju po-
stupaka, odgovornost preuzi-
ma redakcija.

KAD SAM „Vilu“ 21. srpnja dosudio počinku, dvoje mi je lebdilo pred očima: jedno, da se ugne s arene književnosti zaokupljen zvaničnostju i domaćimi potrebami; a drugo, da prinukam njezine čitaocce k podpori „Subotič-
koga Glasnika.“ Nu jer se njegov urednik za vrijeme izgubio, a državno ga odvjjetništvo do njegova neizvjestna povratka
sa sauredništva izdavat obustavilo, da mi Bunjevci i Šokci bez javna glasila neostanemo, ustaje „Vila“ i po trećiputa,
pohadjajuć i moleć sav narod naš, da ju podupire svimi mogućimi silami. Od iztoka rudi zora, i nam jednoč
svanuti mora!

BIVŠI UREDNIK.

GRANIČAR GRANIČARKI.

Kad sunašcem od skrileta
Naš kraj porumene.
Oj! u carstvu od tri svieta
Spomeni se ljubo! mene.

Od iztoka kad oholu
K modru nebu glavu krene.
Oj! u vilah naših kolu
Spomeni se, dušo! mene.

Kada dodješ u bram sveti
Zrtveniku mermer-stiene,
Oj! na kretu Krst propeti
Sjetto te, čedo! mene.

A kad podješ milu domu,
Sakrij oči u koprene;
Oj! one su sreću momu
Prvi darak uspomene.

Bol od ranah one taru,
Bez njih tielo moje vene:
Oj! ta bez njih graničaru
Neima slave, neima cene.

Na razstanku što ti dado
List ljubavi uxplamćene,
Oj! proštij mi srce mlado,
I znaj za te moje vene!

Kad zapadno tijo veče
Strese s gorah odbijene
Oj! Sunašca zrake sreće
Spomeni se, srce! mene.

A kad rujna rudne zora
I duh slavski od sna prene,
Oj! u doli il u gora
Spomeni se, zlato! mene.

Znaj k tebi ću svako doba
Upravljati suzne zene,
Oj! kojih ćes i puč groba
Vriedna biti uspomene!

Mladi rodoljub.

Mongoli u Moravskoj.

(Crčica iz starodavnosti.)

U dalekoj Aziji na rieti Amru sastao se Temudšin, vladalac Mongolah g. 1204, da vieća sa svojim kolenom. Razdieljen u devet taborah zaokupio je njegov narod sjajan čader svoga vladalačkoga vojrode. Kad li u jednoč digue se odvajan muž iz sredine silnih Mongolah i reče: surod-
nici, braćo! crven čovjek na bielu konjicu zapovjedio mi, da pozdravim gospodara svega svieta Temudšina Džingis-
kanom (t. j. svieta gospodarom). Mongoli digoše ruke i zakleše se, da tako ima biti, te tegnuše da osvoje svijet.

Temudšin umre (1225), a sin Oktai nastavi što mu započeo otac. Njegov netjak Batu udari s 300.000 momakah u zapad Ruski gradovi i sela budu razorena, a Rusija opustošena. Tad se baci Batu na Poljsku i podieli svoju vojsku. Dio joj ostade u Poljskoj, dio odvede vojda Peta u Šlezku i Moravsku, a najvećim joj dielom udari sam Batu na Ugarsku.

Gledajmo najpre Petu i bojnu mu sreću.

Na onom istom bojnom polju moravskom, na kom je 572 godine kasnije general Blücher pobiedio Francuze, potuko je Peta vratislavskoga vojvodu Henrika Pobožnoga 9. travnja 1241. Niti tko uteče, niti hje uhvaćen, sve padē pod mačem njegovih junakah. Dapače i sam Henrik valjao se u krvi svojoj. Punih 9 vriećah odsjećenih vojač-
kih nšesah poslaše Oktaju, da shvati važnost krvave sječe na strašnom bojištu.

Dovršiv boj u Šlezkoj udari Peta na Moravsku.

Moravsko je stanovništvo predalo s užasa, kad je čulo, da su mu Mongoli prodri u zemlju. Jer nije imalo nit redovne vojske, niti tvrdjave, u koju bi se sklonilo, do nekoliko ojakih gradovah i kolah, sve je širom bilo otvoreno neprijatelju. Jedina tvrdjava na českih gorah Krkono-
šah mogla je prkositi divljemu čoporu Mongolah.

Tad u muždi pošalje kraj českí, a knez moravski, Vecislav, odvažna muža, od oka viteza, mudra i izkusna Jaroslava, da se sa svojim junaci ogledje s Petom i nje-
gviimi vojaci. On krene s 8.000 Čelaha put Olemuča, dje mu se pridružilo 4.000 Moravacah. U prolazku nševstio je posadom grad Brno s više jakih mjestah. A sa svih stra-

nah jatili se hrabrobojci pod Jaroslavov stieg. Te je u Olomuću, računajući gradjanstvo pod županom Vitekóm, razpolagao silom od 12.000 vitezovah.

U isti skoro trat, kad je Jaroslav prekoračio česke granice, provale Mongoli iz svoga tabora Kraj Oldersa dublje u Moravskoj. Ko biesne zvieri narupe na neoružano pučanstvo, kasapeć ga do nože, il vodeć u robje. Opava, Bensa i Bruntal padose u razvaline, a srebrenne žile u Bensi bjehu razorene, dočim stanovništvo pobježe u šume, da si spasi nág život. Bjeguncem biaše najbolje zatočište gora Kotouč — Mongoli jurišem obkoljena.

Tom sgodom digla se strašna oluja, udarila silnom kišom i poplavila okolicu, te su Mongoli morali odustat od obsade, povukav se preko Bečve i Lipnika pram Prerovi. Al tuj niti tvrdjava, niti duboki, čvrsti, obkopi nemogoše je spasiti. Prerova pade u ruke dušmann, i bude obračena u rovine i pepeo.

Tad nasrnu Mongoli divljom gordostju na Olomuć. Dušmanske striele padahu na grad kano kiša iz oblakah, te usmrtilše sve živo, pokazavše se na zidinah građo-kih. A kad sve to bilo dušmanu uzalud, baci se na jaki samostan Hradišć, osokoljen čvrstom posadom. Te kad i njega biesni dušman zapalio, padnu njegovi junaci vitežkom smrti do nože. Lisne se na to divljač u Samostanske zidine, poubije monake i razori krasnu crkvu sv. Stjepana.

Čuvši Jaroslav sa svojimi vitezi u Olomuću groznu viest, da su junaci i fratri Premonstratezci s Hradišćem pali, požedni silno dušmanske krvi. No vitežke strasti umiede stegnuti na sgodau čas bojne sreće, te uzčeka mirno u tvrdih stienah Olomuća grada.

Smatrajući Peta Jaroslavovu tihost znakom bojazni pusti čopore svojih Mongolah da piene i haraće, pale i mrevere uokolo grada. Tu prigodu pribra Jaroslav i noću sakupi svoje junake. A zora još nije zarudila kad je Jaroslav o čelu njihovu tiho, hitro i olučno nasrnuo s Česi i Moravci u mongolske tabore. U viki i metožu zaglavivše tisuće Mongolah.

Vitežki Blud i sin mu Vladoj, oba Žerotinca, Fabijan od Horká, mnogo templarah i inih junakah osvetiše mongolskom krvju svoju domovinu. U zdvojnjoj sječi sukubi se Jaroslav s Petom i, Peta se uguši u vlastitoj krvi.

I tim junaštvom spasi Jaroslav Olomuć, Moravsku i pogranične joj zemlje. Mongoli jaučuć za svojim vodjom pobjegau listom k svomu Batu u Ugarsku. A njihovi ljetopisi spominjuć s užasom Olomuć kao mjesto proketo uz Banjam, u Indiji i, Kiulkjan, u Rusiji, djeno je takodjer nesretno poginuo jedan unuk i jedan sin Džingiskanov.

Uz obću radost domovine pokloni Večislav Jaroslavu olomućku okolicu sa sjevera. Na njenom brežuljku uzdiže Jaroslav jak i krasan grad Sternberg, u kom i danas živu grofovi, njegovi potomci.

(Sliedi.)

Svakom cvate . . .

Svakom cvate na tom svijetu
Barem jedan dragi cviet.
Koji sladi ovdje živit
I laktoti kad je mrieti.

Sto put sretan, koj si nadje
O predragi cvietak taj,
A nesretan, koj ne nadje,
Taj ti znade, što je vaj.

Al ne sretan i nesretan
Jeste onaj nada svim,
Koj spoznade drag svoj cvietak
Al se nesnje sdruzit snjin.

Il mu prieči crna zloba
Stupit tam u cvietov vit
Il mu cvietak ah grozote
Otme za vjek hladna smrt.

Oj da meni bar je znati
Za moj cvietak mili drag
Vjek bi bdila ja nad njime
Da ne hudi njemu vrag.

Al kad ne znam, molim zlobu,
Hladnu smrt i cio svijet,
Nek uprieče — kad si nadjem
Ubrat meni dragi cviet. —

Jelica K.

Nesretna Marija.

CRTA IZ ŽIVOTA.

■.

Prije g. 1848 bilo je vrijeme kada su se ljudi izvan gradovah stanovavši, dielili u Spajije i podanike. Istina, da je sloboda po čovjeka i njegovu imovinu najkorisnija nu nesmie se dvojit, da se u svakom društvenom sustavu nalazi ljudih, po koje su odnošaji mnogo snosniji, a i takvih, koji su baš i zadovoljni.

Medju ove spadaju za ono doba činovnici, namješteni po kameralskih dobrih. Oni su imali službe, mliekom i medom tekuće. Ako je koj sretno iztrajao pisarske godine, pa je zasjeo gnijezdo jednoga priskrbnika (špana) onda se nebi pazario s nijednim sudcem, premda se ni njemu ni je trebalo onda starati o smočnici i pivnici. Ta kotarskih obćinah, poglavari dobro su pamtili da je njihova briga takve službe popunjavati. Al ako se tko uspeo na zvanije jednoga kameralskoga providnika, taj se sigurno nebi pazario ni s turskim pašom, jer mu nije visila nad glavom pogibeljiva uzica; a k tomu je po volji razpolagao u svom kotaru.

Rodstvo, kumstvo i prijateljstvo sve je umjelo tako uređiti, da ljudskom stvoru nije bilo moguće razaznati, kako je moguće, da ono mnogo što se u kameralskom dobru proizvodja, dok stigne do budimske blagajne na toliko usahne da kad bi se račun strogo poveo, ni dva novčića nebi dotekla — na jedno jutro. Dakle po ove gospodarstvene činovnike bite su okolnosti veoma povoljne. Ipak iz tih činovnikah malo je proniklo takvih obiteljih, koje bi se i imovinom obogatile, i u krugu ljudskom ukorenile. Prolazile su jedna za drugom i mjesto ostavjale bez traga. Uzioke neka iztraživaju drugi, ako ih bude volja, a meni je dovoljno iztaknuti: da ako si htio, da si usta nasladiš umjetno spravljenim jelom, il da se napiješ dobroga vinca, onda ti je trebalo sgadjati, da stupiš u prijateljski odnosaj barem jednim kameralskim španom. Takov je jedan bio slovački izrodica Kalor Beljovak; poslje petnajest godišnjega piskaranja, iznenadila ga velika sreća, te je imenovan bio španom u sredini plodne Bačke blizu bregovah telečkanskih, koji su jednog sačinjavali obale poluotoka, koji se iz Jazigije spuato u ono slatko morje, što je pokrivalo tako zvanu dolnu ravnicu ugarsicu, nizinu Banata i vojne krajine, dok se tako zvana željezna kapija nije provadila i vedu u crno morje salivala. Kulanskomu providniku tako su se st. žele kućanske okolnosti da svoje kćerke nije mogao dalje pod vjencem zadržati, pa je smislio da će mu sreća odtao uti, ako je uda za pisara Kalora Beljovaka.

Nedvojim da bi ovaj radje primio išpanluk bez Gospojice Ane Berghausove; al jer je znao, da se to nemože razdvojiti, to e privolio, da skloni glavu pod jarom što će mu ga nataknuti Gospojica Ana.

Kakav su život provodili ovo dvoje, to opisati stajalo bi toliko muke, koliko bi morali podneti cijenjeni čitatelji dok bi taj opis pročitali. Dosta će biti dakle reći, da je bilo više oluje neg tihoće, više mutnosti no sjajnosti, više grimljavine, no gurlikanja.

U takih odnosajih rodili su dva sina i jednu kćer. Odgojili su ih i na svoja krila puštali, dok su još iztrajali u zajednici. Al kći Marija tako je nesretna bila, da ju je ta nesgoda u zelenoj mladosti zatekla. Dok su ti roditelji mladje godine brojili, samo su ngadjali vlastitim strastim, pak obilne dohodke trošili bez računa, koji budući nisu onoliki bili, da bi mogli zagajatiti j-z, što ga otvara bludnost i proždriost, moze biti da su se i za onakve mašali; na kakve uisu bili ovlashteni. A poklem je već providništvo smrtno, Berghausa prešlo na drugoga sretoga švabu, to se znaelo za pravo, da se Beljovak liši apanstava. Nu da ga starost neponudi prosjačkim štapom izprosiše mu od vrhovne oblasti godišnju mtiostinju od 150 srbirnih forintah. Nije drugo trebalo gospoji Ani, već se takim rastane od Beljovaka i s očevoim ostavštinom, od nek jednemu sinu, i nešto od te ostavštine podieli medju troje djece, a 14. godišnju Mariju ostavi Beljovaku. Koji su obadvoje poznavali nikako nisu znali odlučiti dje bi Mariju veća neruča bila stigla? da li uz oca dje ju mati ostavila, ili da ju je mati sa solom povela?

Ona mati, koja nije ljubavju bila nikad skopčana sa svojim mužem, pak nije uzplamtala pram nijednom djetetu. A dje roditelje ne ujedinjiva bračna ljubav, tamo se ta nerazvija ni medju djecom.

Kakav bi bio Kator Beljovak da nije uz išpanluk i ženu od bio? to neznam, al da nije bio bolji od svoje supruge ni zajednu poturu, o tom su svjedočili svi njihovi poznanici. Kada se od žene razlucio, o nije mislio kako će osnovati okolinosti za odgoj svoje kćerke pogodno već razputoda, što je u pokretnini posjedovao i povuce se u Kulu, kameralški grad, dje je ciele dneve u kavani, a heć u nečistih mijanah provadjo. A Marija je u samoci bavljala sve po vrijeme, kada se nije kakvoj toljjoj duši sažalilo, te ju prizvala k sebi, pa je uteklih okolinosti stupila u svoju 17 godinu. Narav ako se situje strašno, se osveta. Al u ničem na toliko ko u ljubavi. Siluješ koza na ljubav, to se u njem uzbudi najgorčeniya mržnja. Ako ju pako hoćeš da za nove kupiš, mjesto nje dobiješ ruglo i priezar.

Iz takve ženitbe pronikla djeca nemaju pravoga značaja ni na umu ni u srcu po kojoj bi ju upoznao; jerbo nije u njoj otvoreno vrelo ljubavi, odkudbi erpilo svoju hranu sve što je plemeštvo u ljudskom stvoru.

Ovakvo je diete bila nesretna Marija. Ljubavi nije hastinila ni od oca ni od matere.

Nije bilo dakle temelja, na kom bi se zidao odgoj, pa da je baš i bio tko bi ju u-rećiti htio? srce nam se gane ako pogledamo jedno siročće.

Al vjerujte mi da je ono sretnije, no što je diete uz oca i mater, kojih ljubav nije s kopčala. Vrh u onog sesmiluje srce sažaljenja puno, i razastre vrhu njeg svoju brižljivost. Al ovomu nitko nezna što mu manjka, jerbo vide da ima oca i mater. U ovakvom djetetu veoma je slično srce onomu čokotu, što je u šumi izrastao, pa ga vješta ruka neneguje; nosi plod, al ako ga okusiš, zatrnuti zubi.

(Sledi.)

D o p i s.

ŠTAJERSKI BAD-NEUHAUS, 1. LIPNJA.

Svagdi ljudi žive o molitvi, trudu i radu. Svagdi su više manje zli i dobri. U tom se ipak, ponajviše u naše doba, razlika kwju, da u jednom djelu svieta žive malne podjednako o molitvi i radu, što je čovjeku po Krstu odkupljenom prirodno, u drugom pako zanemarijavaju molitvu, i predaju se jedino radu, dočim u trećem više mole, neg što rade, a mnogi niti mole, niti rade, već samo planduju, troše uzalud i novce i vrijeme, negle-

dajuć dokle će iztrajat zdravljem, i troškom. Pa se mnogimi sgadjaju, da obiluju u mladosti, a u starosti magade zdravljem i kruhom. E pa se onda tuže i na Boga i na ljude te starim nove grihe nadomeću! A da čovjek više gleda u se, i u nutarnja svojeg doma, to bi obadvoje čitavije zdravije i čišće obstojalo.

Navika je naša, da nedilju smatramo Božjim, i čovječjim danom pa se trsimo u crkvi nešto Bogu, a na divanu i u mijani više tjelesnomu ugoditi čovjeku.

Al čovjek jednako sticlom sastoji i s dušom. Radi čega reče Isus napastniku: ne živi čovjek jedino od kruha, već i od svake rieči, koja izlazi iz ustah Božjih. Usljed toga valjalo bi da i poljo-djelac a i zanatlija s drugimi zajedno nediljom po koj čas se za dube u svoje misli, u nutarnost svoga razuma, svoga srca i tiela, razgledjuć, kako jim je proteklo šest danah glede duševna i tvarna stanja u svih odnosajih, u koje su pojedini uvršteni prama ljudskoj družini kao oći, obitelji, il obiteljni članovi, krvju il pogodnom družini prikopčani.

Al je sad na mnogih mjestih drugačije.

Ima ljudih, koji si utuče u glavu da umu boljma urediti ljudstvo, no što je po Isusu kršćjanlukom uređjeno, pa nastoje rieću i perom svoja načela, evanđelju protivna, razprostranjivat, i ljudstvu zlatne kule obećivati u ogledatu neograničeno slobode, koja prelazi granice, svakovrstnih odnošajah u obziru ljudske družine.

Ovi naravno nisu drugo, van napastnik adamov u perivoju. Samo što ovaj svakiput mienja oblik da ga ljudi neupoznaju, pa ti obećaje svašto, što ti otrovom uzavrelo srce poželi, ili podražena pamet zamisli. Šta on mari, ako će i manje biti slobode, neg je danas, samo neka se uzburla sastojeći poradak ljudstva sadanjega stanja. Šta ga brige ako će biti i više danka, no što je danas, samo neka se postojeći bezsvestno troši. Njega, neboli glava, ako ljudi, za njim povedeni obole, ako obiteljno blaženstvo naruše, ako mir domovine pomrse, ako se krvavi, sve, što su stari sagradili, popali sve i poruši, on usred potoka krvi usred gorućeg plamena, kojim vam u prah i pepeo obraća sve, što vas je na sladjuvalo, što vas je tješilo, što vas je obradovljavalo uvijek više na sve grlo: samo za mnom! Eno vam svičle palače, u njoj ćete se nastaniti! Eno vam prostranih, dugi i širokih zemljištah, nje ćete posjedovati!

On kad pogleda natrag, i vidi, da su oni, koji su ga sledili, hromi, i kljakavi, puki siromaci na ogorištu svojih kućah oslonjeni, na prosjački štap natjerani, i u sdvojnosti da psuju Boga i prokljuju ljude, on se sladko nasmije, ostavi ih, pa ide dalje, da mamu druge, i u isto morje tuge i nevolje uvede. On se onda samo raztuži: ako se koj od oni osvieti i na stazu pokajajua skrene, na takva prosijple ruglo i prdačinu. Njemu je odveć drago ako se ljudi, njegovimi zamamami opojeni, na toliko pouame, i ako su dosad u. Boga svoju nadu polagali.

Ako se ipak Bogu uzvidilo mrzao na vinograde poslati to jih navede na mračnu stazu sdvojnosti, pa nemoćni Bogu priete, il baš i njega u kipovih i krstih drvenih il kamenitih zločesto napadaju onako, kako novine pišu o jednom austrijskom selu — ako je istina; da su naime prije nabožno prošencije obavljali, al poklem je prošasti mrzao njihove vinograde opalio, to su zaludili i križove porušili,

No ovo na poštenje kršćjansko nevjerujemo, al ipak ovom sli čao se mnogo putah sgadjaju spojedinci u njihovoj duši, pa se umom il srcem za koje vrijeme odkrenu od Boga, buduć im je pomoco računice. Kanda bi oni bolje umih sobom upravljati neg što Bog čini, njihov Stvoritelj i odkupitelj, koji je jedinog uložio Sina za odkupljenje propala čovjeka. Ej, da li malo razmišljavamo rieči, koje u oćenjašnji svaki dan više putah ustnama izgovaramo: budi volja Tvoja kako na nebu tako i na zemlji.

Čovjek je premako skopčan sa svojim rođajem, sa zemljom, a po duši pokrštenoj s nebom. Braćo, nebi dakle valjalo samo uvijek da u zemlji gledamo, kanda bi baš samo iz nje iznicalo, što je nam potrebno. Valja podjednaku da nas ođi, vjerom, nadom i ljubavju zaručene u vis nebesah uzdignemo. Od neba je sve ono, što je na zemlji dobro sašlo, i kamo se ipak i sami želimo na posljedku uz dignuti.

Pa čemo voliti, da je ono jedino naravi ljudskoj prirodno načelo, na kom treće, da se zida svako društvo ljudsko: zatajaj samoga sebe, zamli svoj križ na ramena i sledi Mene.

Jer kadgod se ma užem ovomu načelu iznevjerimo i povjerimo, tad mjera uzburanih naših nagonah pokida svete, uzdržavajuće naše moguće blaženstvo, pa se kući vraćamo uzdrmanom pametju, i nemirnim srcem nalazeć dosta unesrećenu obitelj, dje tuži muž, ili žena, a civile djeca.

A doklegod si čvrsto držimo evangjelskog jedinog temelja, ostajemo zdraviji, čiliji u duši i tielu. Pak ako i nejedemo bjela kruha kojim nas napastnik zamamljiva, zasitjavamo glad na pokrivenom domu, i čekamo od Boga, da će za nevoljnom obilsija nastat godina. Te što nam je danas oduzeto, mili će Bog stotruko naknadit, svoje u radu i molitvi postojeće ublaziti.

Stari rodoljub.

Viestnik.

— Kad bi i jedan časak vjerovali turkofliskim listovom, to bi Milan već bio uznik sarigradski, a Nikola sužanj cetinjski, Turci bi pako jur bombardirali zidine Biograda! Nu, hvala Bogu, nije tako! I Srbija i Csanagora trebale su doduše, da su odmah u početku ustanka spremne bile, i na Turke udarile Pa jer toga onda nisu učinile, sad ih stoji dvostruka napora, da savladaju pripravna i oboružana turčina. Da bojna pako sreća prija slaven-skaj braći našoj — nevara nas nada.

— Vele, da se sultan Murat 5 nije još opasao mačem kalifah, te da će izmakom rata saći sa prijestola.

Milan se nedavno izrazio u bojnom taboru, da neželji ni pedlja tudjeg zemljišta, već hoće jedino da vidi slobodnu Bugarsku, Bosnu i Hercegovinu, a u tom ga podpomaže javno mnjenje Rusije, Italije, Engleske, Francezke i Njemačke. A, ako znaci nevaraju, poduprijet će i njeg i Nikolou u tom oružjem Rumunjska i Grčka.

— Bivši ministarpredsjednik preuzv. g. J. ožlavy, poslao je „Vilinu“ uredniku poziv na narod, da po mogućnosti doprinosi darove za spomenik Frana Deška. Urednik će svaki dar primiti, darovatelje objelodaniti, a pri neske redovno ministru trgovine nruživati.

— „Zemljak“ u Zadru prestao je koncom lipnja; a „Glas Ornogova“, premda mu je urednik na bojištu, izlazi redovno na Cetinja.

Gospodarstvo.

(Kako dugo treba bika i kravu za razplod upotrebiti.)

Dobar bik može služiti za razplod kroz 4—5 god., pače može se pripuštati još i dulje vremena, ako nije postao tien, pretežak i možda objestan. Ako je ođ osobito skupocijena i izvrstna porekla, to se sbilja upotrebljava kroz više godinah jer se tim porazmierno velik trošak, što se je napravio prihivom vrloga samca, valjanim potomstvom nagradjuje. Što se njegove dobe tiče, to je on za razplod najprikladniji od 2—4 godine.

Na jednoga bika, što se ima pripuštati s dobrim uspjehom, brojimo obično 60—80 kravah, ako se parenje obavlja kroz cielu godinu i ako se nemoraju možda za mjesec danah sve krave uploditi; jer u tom slučaju trebaju dva bika. Žalibože mnoga obćina, u kojoj se drži više od sto kravah, ima samo jednoga bika, usljed čega se izjalovi puno kravah ili pako bik prekomjernim naporom slabo potomstvo plodi, te i sam gine. Kada se mora često, baš izvanredno pripuštati, to se neka pomaze kod hranidbe obilnom krmom, osobito užrvanim žitom.

Krava je od najveće koristi počam od trećega teleta, dakle po prilici od 6—10 god. Ako poslje trećega teljenja nema dovoljno mlieka, to nevalja niti za razplod niti za mljekariju, te je bolje, ako se mesaru proda; jer ovakve nevaljale muzare nekorigi hraniti. Dobre krave dojnice rado držimo i za razplod prikladne teladi.

— Kukai „Kolorado“ — koji u Americi već od davnijeg

vremena uništjuje krumpir pokazao se i u Europi. Ovih dana je nađjen u Brandenburku (Pruska) te nije sumnje da škodljiva ova gamađ brzo se nerazkiri.

(Pučki Prijatelj.)

Svaštice.

Jedan Pijani soldat posrećući natrapa na kapetana i stanese krutiti daga nepozna daje pijan, kadmu ovaj viknu: šta ti more posrećš? — Odgovori: ta nosim jednog pijanoga kući Gospodine.

Izpitivano na Egzamentu ciganče nektije ni pošto osmu božu zapovid reći, nisl kadgod šta ukrao rečemu parok. — Odgovori: ta jesam, — Ah šta? — Jedan komad platna. To je verlo ružno moj sinko; — ta zatosam i dobijo onoliko batina od oca — rekne dite, što nisam umijo lipši komad uzeti.

Bijaše ciganin kuhač kod jednog Gospodara; od svakog mu jela bilo slobodno jesti samo od pečenke mu bilo zabranito. Jedanput gledajuć pečenu pečenku zažalimu serce i govori sam sobom: kud tud; te lati nož i odreže batač od pečene guske i pojide. Zatim unesav na terpezu gdi bijahu Gospoda zazvana pečenku, opa. Gospodar falingu i bezazlen srdito reče: more cigane gdje tast batač. — Odgovori kuhač: molim Gospodine nije ni bilo, više neg jedan batač. Nato se Gospoda grotom nasmija. Reče jedan izmedju nji: jesil more cigane vidijo gusku na jednoj nogi. — A stajahu u gomili prama prozorom gusaka vak stojeći na jednoj nogi. — Odgovori ciganin upiruć perstom ovo vidite svitla Gospodo da ima pase osvidočite da je istina. Al rekoše mu: uztiraji te vidi da imadu dvie — Odgovori nato ciganin: dok i vi pečenku ustirate i ona će onadu imat dwi. — Cigan dobra srca rado štap prima Al torbu puni.

Jedna snajka koja hoti svekra izmisti i polijega svrućim cidjem-po glavi pak se jako opari, neznajuci sto će, nego brže izigje prid kuću i zabode glavu u sneg, a snajka poviče blago babi koji stogod zna vraćati a ja baš sirota uznam ništa.

M. P. Čavojac.

Zagovetka.

Na glavi mi ponajero veselomu stoji.

Odžad štijuć: kist i pero, ljubimec su moji.

Odgonenme: vidiš vješto izradjeno nešto!

CIENA HRANE: na Bajskoj pijaci dne 9-og kolovoza 1876. (Uzima se po 100 kilogramma težini.) Čisto žito najbolje: 9 fr. 8 novčica; srednje vrsti — fr. — nč. Napolica najb. 7 fr. 20 nč. sred. 7 fr. — nč. — Raž najb. 7 fr. 30 nč. sred. 7 fr. 10 nč. — Ječam najb. 4 fr. 65 nč. sred. 4 fr. 40 nč. — Zob najb. 5 fr. 60 nč. sred. 5 fr. 40 nč. — Kukuruz: 5 fr. 25 nč. — Proja 4 fr. — nč. — Grah 4 fr. 40 kr.

Visina vode dunavske 10-og kolovoza 1876.

Budapešt: 2,61 M. nad 0 (mličicom) opada

Požun: 2,49 M. „ „ „ raste

Vrieme u Baji — stalna suša i žestina.

Poruke uredničke:

Jer „Vila“ hoće da doživi konac godine, posjećuje sve dosadanje svoje čitaoce, moleći braću dužnike, da što prije uplate dužove, bez kojih nam najposlje neima obstanka. Pa koj nas ni sad nećuje, bez srca je i bez svijesti.